

A bűnügyi felderítés

Nyeste Péter

Amennyiben a *felderítést* összefoglaló fogalomként értelmezzük, és úgy tekintjük, hogy az az *eddig ismeretlen, releváns információk* nyílt és fedett¹ (leplezett vagy konspirált) módon történő megszerzésére és értékelésére-elemzésére irányul, akkor ebbe beletartozik a nemzetbiztonsági célból folytatott katonai hírszerzés, elhárítás, a polgári hírszerzés, elhárítás, valamint a bűnüldözési célú hírszerzés, a belső bűnmegelőzés és bünfelderítés, a terrorizmuselhárítás és a nyomozás is.

A *bűnüldözési célú vagy másként bűnügyi felderítés hírszerző jellegű* szektorának, a *bűnüldözési célú hírszerzésnek* a feladatai közé tartoznak

- a *bűnmegelőzés* (Rtv.² 64. § a) pont, NAV tv.³ 52. § a) pont),
- valamint a konkrét bűncselekményekhez nem kötődő, *egyéb, ágazati* törvényi szabályozású bűnüldözési feladatok (Rtv. 64. § b)–i) pontjai, NAV tv. 52. § b)–f) pontjai, valamint az Ütv.⁴ 25/B–25/C. §-a).

A bűnüldözési célú felderítés hírszerző jellegű szektora során a releváns információkat sokrétű, szerteágazó forrásból és kevésbé formalizált módon (jelentés, feljegyzés) rögzítik, értékelik, amelynek elsődleges célja az idézett törvények által taxatív felsorolt bűnmegelőzési célokból releváns *információk felkutatása, rögzítése, elemzése, megelőző intézkedések alkalmazása és nem a bizonyítás előkészítése. Bűnüldözési célú hírszerzést* a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerve, a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve, a rendőrség terrorizmust elhárító szerve, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal és az ügyészség folytathat.

A bűnüldözési célú felderítés másik szektora a *bümfelderítés, amely konkrét bűncselekményre irányul.*

Az új törvényi szabályozás logikája alapján a nem ellenőrzött, konkrét bűncselekményre utaló, de az egyszerű gyanú szintjét el nem érő bűnüldözési információk ellenőrzését szolgáló intézkedések törvényesen csak a büntetőeljárás keretében, *előkészítő eljárás során hajthatók végre*⁵ (Rtv. 63. § 4. pont, Be. 166. §). Az *előkészítő eljárást* a nyomozóhatóságok

¹ A fedett intézkedésnek, végrehajtásnak két formája van: leplezett, amely során a végrehajtó kilétét nem leplezi, csak eljárásának, intézkedésének a célját; a konspirált végrehajtás során mind az eljáró kiléte, mind a végrehajtás célja titkolt.

² 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről.

³ 2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról.

⁴ 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről.

⁵ NYESTE Péter (2016): *A bűnüldözési célú hírszerzés története, rendszerspecifikus sajátosságai, szektorális elvei.* Budapest, Nemzeti Közszozlálati Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola. PhD-értekezés.

mellett a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított, a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott szervek (a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a rendőrség terrorizmust elhárító szerve) folytathatják.

A konkrét bűncselekmény egyszerű gyanújának megállapítása esetén a bűncselekmény nyomozását – az arányosság követelményének betartásával – speciális, leplezett eszközökkel és a hagyományos bizonyítási eszközökkel, bizonyítási cselekményekkel lehet törvényesen végrehajtani (Be. 214. §).

A bűnüldözési célú felderítés konkrét bűncselekmény gyanúját feltételező eljárásai (felderítés, vizsgálat) során már a megalapozott gyanú megállapításához szükséges mértékben kell felderíteni a bűncselekményt és az elkövető személyét, valamint fel kell kutatni és biztosítani kell a bizonyítási eszközöket.

A vizsgálat során – szükség esetén bizonyítási eszköz beszerzése és megvizsgálása útján – az ügyészség dönt a gyanúsítottal szemben folyamatban lévő nyomozás befejezésének kérdésében (Be. 348. §).

A nyomozás megismerési folyamatának szakaszait (felderítés, vizsgálat) kizárólag csak a nyomozó hatóságok folytathatják ügyészi felügyelettel, majd irányítással a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott eljárásrendben, alakiságokkal, amelynek elsődleges célja a *bűncselekmény felderítése és a bizonyítás előkészítése*.

A bűnüldözési célú felderítés szektorai bár eltérő célra irányulnak (információszerzés, illetve bizonyítás), de mégis dinamikusak, közöttük nincs merev elválasztó vonal. A szektorok közötti rugalmas kapcsolatot a szervezeti szintű bűnügyi hírszerzési modell⁶ működtetése biztosíthatja. Az Európai Unió tagállamainak jogi szabályozása alapján a bűnügyi felderítés szektorainak funkcióit, alapfeladatait különböző törvényekben (például rendőrségi, biztonsági, büntetőeljárás, hírszerző törvény) lehet szabályozni, de az alapvető emberi jogokat korlátozó intézkedések eljárási keretrendszere meg kell, hogy feleljen az Európai Unió jogi aktusainak, az Emberi Jogok Európai Bírósága által kidolgozott jogelveinek, esetjogának.

A bűnüldözési célú hírszerzés az alaptörvényben megjelenített bűnüldözési célok érdekében, a bűnüldözési ágazati törvényekben megjelenített feladatsabáz alapján végrehajtott, a magán- és családi élet, a magánlakás és -levelezés tiszteletben tartásához és ehhez szorosan kapcsolódó információs önrendelkezéshez, az információáramlás szabadságához és a személyes adatok védelméhez fűződő jogot is korlátozható, proaktív információszerző tevékenység. Két fajtája van: a *stratégiai hírszerzés és a taktikai hírszerzés*.

A bűnüldözési célú stratégiai hírszerzés a bűnözés nemzetközi és hazai helyzetében bekövetkezett vagy várhatóan bekövetkező lényegi változások esetében képes a kormányzatot és a bűnüldöző szervek vezetőit a kihívások, kockázatok kezeléséhez, megelőzéséhez szükséges információkkal támogatni. A bűnüldözési stratégiai hírszerzés információi támogatni tudják a szükséges konkrét, taktikai intézkedések, ellenlépések megtervezését és a rendelkezésre álló erőforrások elosztását.

A bűnüldözési célú konkrét, taktikai hírszerzés feladatai az alkalmazó szerv (rendőrség, NAV, ügyészség) törvényi feladatrendszeréhez igazodóan:

⁶ NYESTE Péter (2013b): A nemzetbiztonsági célú stratégiai felderítés/elhárítás és a bűnügyi célú stratégiai hírszerzés összehasonlítása, kiemelten a szervezett bűnözés elleni fellépésre. *Felderítő Szemle*, 12. évf. 1. sz. 100–119.

- bűnmegelőzés (Rtv. 64. § a) pont, NAV tv. 52. § a) pont);
- a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása (csak Rtv. 64. § b) pont);
- az ágazati törvényben meghatározottak szerint a körözési eljárás (csak Rtv. 64. § c) pont);
- a személyi védelem ellátása, illetve a Védelmi Program előkészítése és végrehajtása (Rtv. 64. § d) pont, NAV tv. 52. § b) pont);
- személybiztosítási és létesítményvédelmi feladatok ellátása (csak Rtv. 64. § e) pont);
- a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről szóló törvény vagy nemzetközi szerződés alapján folytatott együttműködés (Rtv. 64. § f) pont, NAV tv. 52. § c) pont);
- a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása során igénybe vett technikai eszköz vagy adat elhelyezése, valamint eltávolítása (Rtv. 64. § g) pont, NAV tv. 52. § d) pont, Ütv. 25/B. § a) pont);
- fedett nyomozó, illetve a valódi céljának leplezésével működő szervezet védelme (Rtv. 64. § h) pont, NAV tv. 52. § e) pont);
- a rendőrséggel titkosan együttműködő személy védelme, bevonása és ellenőrzése. (Rtv. 64. § i) pont, NAV tv. 52. § f) pont, valamint az Ütv.⁷ 25/B. § b) pontja).

A korábbi szabályozásról

Az Európában *speciális, fedett nyomozási tevékenységekként értelmezett eszközrendszert (erő, eszköz, módszer) az új büntetőeljárási törvény 2018. július 1-jei hatálybalépéséig a rendőrségi törvény VII. fejezete és a büntetőeljárási törvény egyéb adatszerző és titkos adatszerző tevékenységeit szabályozó része⁸ tartalmazta.*

A korábbi büntetőeljárásról szóló törvény megfogalmazása szerint⁹ a nyomozó hatóságok a nyomozás elrendelését követően a tényállás felderítése érdekében a nyomozó hatóság egyéb adatszerző tevékenysége keretében a rendőrségi törvényben meghatározott *titkos információgyűjtés lehetőségeit* alkalmazhatták. *Komoly problémát jelentett* a büntetőeljárás sikerességére, a bizonyítékok felhasználhatóságára, valamint a nemzetközi bűnügyi együttműködés hatékonyságára a rendszerváltozást megelőzően *átöröklődött belső eljárási rend fenntartása*, amely a titkos információgyűjtés szakaszait információ-ellenőrző és titkos

⁷ 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről.

⁸ Be. 178. § (2), 200–206/A. §.

⁹ Be. 178. § A nyomozó hatóság a büntetőeljárás megindítása után annak megállapítására, hogy vannak-e bizonyítási eszközök és ezek hol találhatóak, adatszerzést végezhet, ennek során

(2) A nyomozó hatóság az adatszerző tevékenysége során az ügyész engedélyével a nyomozó hatóság olyan tagját is igénybe veheti, aki e minőségét leplezi (fedett nyomozó), valamint a reá irányadó törvény szerint más, bírói engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtést is végezhet.

76. § (2) A büntetőeljárásban fel lehet használni azokat az okiratokat és tárgyi bizonyítási eszközöket, amelyeket valamely hatóság – jogszabályban meghatározott feladatainak teljesítése során a hatáskörében eljárva – a büntetőeljárás megindítása előtt készített, illetőleg beszerzett.

200. § (4) Ha a nyomozás elrendelését megelőzően külön törvény alapján a bíró, illetőleg az igazságügyért felelős miniszter által engedélyezett titkos információgyűjtés végrehajtása során az ügyben a nyomozást elrendelik, a titkos információgyűjtést a továbbiakban csak e törvény szerint mint titkos adatszerzést lehet folytatni.

nyomozás szakaszokra bontotta. A belső normák alapján (az ágazati törvények felhatalmazása szerint) a büntetőeljárás elrendelését megelőzően végezhető titkos információgyűjtés titkos információ-ellenőrző szakaszának és titkos nyomozás szakaszának fenntartása azt a téves jelentést hordozhatta magában, hogy a nyomozó hatóság önállóan végezhet egy információ-ellenőrzést követő titkos nyomozást (tényekkel megalapozott gyanú alapján). Később ennek eredménye alapján minősítőként eldöntötte, hogy azt megosztja-e a büntetőeljárásra rendelkezési jogot gyakorló ügyészséggel, vagy egyéb feladatai ellátása érdekében más módon hasznosítja az ismereteket, vagy elvesznek a beszerzett információk. A titkos információgyűjtés eredménye büntetőeljárásban csak a minősítő döntését követően volt felhasználható hosszadalmas eljárást követően. Az adatszerzés eredményének felhasználása már rugalmasabb eljárási rendben történt, de a beszerzett minősített adatok összefoglaló jelentésben rögzítése és a mellékelt tárgyi bizonyítási eszközök ebben az esetben is csak minősítéstörlési döntést követően voltak a büntetőeljárásban felhasználhatók. A titkos információgyűjtés és adatszerzések a büntetőeljárástól elkülönült eljárási rendet jelentettek, a teljes információ- és adathalmaznak csak egy részét használták fel, és csak az ügyészség elé tárt eredményt használták fel a büntetőeljárásban.

Az új bűnügyi felderítés rendszerének, szabályozásának elvei

A felderítés, nyomozás folyamatossága és az információvesztés elkerülése érdekében újra kellett gondolni az információgyűjtés és -ellenőrzés folyamatát, eljárási kereteit. A bűncselekményre utaló információk ellenőrzése, majd a konkretizált adatok alapján folytatható speciális, fedett nyomozási eszközök (leplezett eszközök) alkalmazhatóságának folyamatosságát meg kellett teremteni a nyomozás minden fázisában.

A új büntetőeljárás törvény *a bűncselekmények felderítése és bizonyítása érdekében* folytatható titkos információgyűjtés szabályait teljesen integrálta a büntetőeljárás törvénybe. Ezzel a párhuzamos, büntetőeljáráson kívüli titkos információszerzés és a büntetőeljárás keretében folytatott titkos, egyéb adatszerzés szabályozásának a szétválasztottságából, eltérő törvényekben, különböző megfogalmazású szövegezéssel való elhelyezéséből fakadó gyakorlati, jogalkalmazási probléma vált elkerülhetővé.

A törvény szakított azzal a szemlélettel, amely a titkos információgyűjtést és a titkos adatszerzést elkülönült eljárási folyamatként tekintette. A titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés különleges eszközei és módszerei a bizonyítási eszközök és cselekmények katalógusát gazdagítják, egységesen szabályozva és törvényi szinten biztosítva a szükségesség-arányosság követelményéhez igazodó kivételes alkalmazás feltételrendszerét is.

A kialakított eljárási rendszer biztosítja annak lehetőségét, hogy a *nyomozás elrendelését megelőzően, de már a büntetőeljárás keretein belül*

- a *bűncselekmények gyanújának megállapítása vagy kizárása érdekében*, rövid határidőn belül egyfajta *előzetes felderítés* legyen alkalmazható.
- A nyomozást előkészítő eljárás során csak olyan leplezett vagy nyílt eszközök alkalmazására van lehetőség, amelyek fogalmilag a bűncselekmény gyanúját még nem feltételezik.
- *Előkészítő eljárást az ügyészség és a nyomozó hatóságok* (rendőrség, Nemzeti Adó- és Vámhivatal), valamint hatáskörébe tartozó cselekmény miatt *a rendőrség*

belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve és a rendőrség terrorizmust elhárító szerve is folytathat.

A törvény proaktív jellegű nyomozásra biztosít lehetőséget

- az ügyészség és a nyomozó hatóságok részére;*
- ennek során az ügyészség és a nyomozó hatóság minden, a büntetőeljárás törvény Hatodik Részében felsorolt leplezett eszközt alkalmazhat;*
- a bűncselekmény felderítése, bizonyítása, folyamatban lévő bűncselekmény megszakítása, az elkövető kilétének, tartózkodási helyének megállapítása, felkutatása és elfogása, illetve a bűncselekményből származó vagyon felderítése, illetve visszaszerzése érdekében.*

Leplezett eszközök alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a tőlük várt információk, bizonyítékok más módon, elsősorban a büntetőeljárás törvény Hetedik Részében szabályozott adatszerző tevékenység eredményeként nem szerezhetők be. Az ügyészség az engedélyhez nem kötött leplezett eszközök kapcsán ellenőrzi alkalmazásuk szükségességét, arányosságát és célszerűségét, beleértve azt is, hogy a Be. Hetedik Fejezetében írt eszközök alkalmazásával azonos eredmény elérhető-e. Amennyiben az ügyészség ezt állapítja meg, felhívja a nyomozó hatóságot azok előzetes alkalmazására.¹⁰

A törvény biztosítja annak a lehetőségét, hogy a bűnüldözési célú titkos információgyűjtés folyamatába az ügyész a korábbiakhoz képest jobban bekapcsolódjon, és az ügyész tudta és felügyeleti lehetősége nélkül bűncselekményre vonatkozó titkos információgyűjtést a rendőrség, illetve a Nemzeti Adó- és Vámhivatal ne folytathasson. Az új szabályozás szerint a bűnüldözési célú titkos információgyűjtés nem elkülönült, a büntetőeljárás kívüli eljárás, hanem olyan különleges eszközök, módszerek és erők összessége, amelyek alkalmazása a büntetőeljárás szerves részeként, magasabb garanciális erejű szabályok között történik. A törvény a különleges eszközöket, módszereket és erőket összefoglaló elnevezéssel *leplezett eszközöknek* jelöli, ezzel is hangsúlyozva, hogy immár nem egy különálló eljárás részét képezik.

A büntetőeljárás törvény *adatszerző tevékenységre vonatkozó Hetedik Fejezete* a korábbi büntetőeljárás törvényben a nyomozó hatóság egyéb adatszerző tevékenységére vonatkozó, valamint a büntetőeljárás során eljáró szervekre irányadó ágazati jogszabályokban szabályozott adatgyűjtő, adatkérő tevékenységeket építi be és dolgozza át *adatkérés és adatgyűjtés* néven. A *büntetőeljárás során a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság és az előkészítő eljárás során eljáró szerv* bármely szervtől, jogi személytől vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől kérheti büntetőeljárással összefüggésbe hozható, a szervezet birtokában lévő adat vagy irat átadását, illetve tájékoztatás adását.

Garanciális okokból a törvény úgy rendelkezik, hogy az ügyészség kivételével az *előkészítő eljárást folytató szervek, illetve a nyomozás során a nyomozó hatóság meghatározott adatkezelőktől kizárólag az ügyészség engedélyével kérhetnek adatszolgáltatást* (például az adóhatóságtól, a vámhatóságtól, az elektronikus hírközlési szolgáltatótól).

¹⁰ A legfőbb ügyész 9/2018. (VI. 29.) utasítása az előkészítő eljárással, a nyomozás felügyeletével és irányításával, valamint a befejező intézkedésekkel kapcsolatos ügyészi feladatokról (16. §).

Az előkészítő eljárás során a törvény korlátozza az adatkerés lehetőségeit, igazodva az eljárás jellegéhez.

A törvény bevezet egy új jogintézményt, a *feltételes adatkerést*, amely az adatkerésnek egy külön nevesített, speciális esete, és lehetővé teszi, hogy az ügyészség, illetve az ügyészség engedélyével a nyomozó hatóság és a rendőrségnek az előkészítő eljárás során eljáró szervei meghatározott adatkezelő szervektől, egy *jövőbeni feltétel bekövetkezése esetére adatokat kérhessenek*. Ezzel időszzerűbbé teszi az adatigénylő eljárását. A feltételes adatkerést legfeljebb három hónap időtartamra lehet kérni, amely alkalmanként legfeljebb három hónappal, az elrendelésétől számított legfeljebb egy évig meghosszabbítható.

Az adatkeréssel ellentétben az *adatgyűjtés* során eljáró szerv aktív, saját tevékenységével biztosítja az adatok megszerzését.

Az adatszerző tevékenységre a törvény nemcsak a nyomozás során biztosít lehetőséget, hanem az ügyészség adatkerést és adatgyűjtést folytathat meghatározott célból a bírósági eljárásban is. Az ügyészség a vádemelést követően kizárólag a bizonyítási indítványai megtétele, a bizonyítási eszköz felkutatása és biztosítása érdekében végezheti az adatszerző tevékenységet.

Adatgyűjtéssel az ügyészség, a nyomozó hatóság és az előkészítő eljárást folytató szervek olyan kevésbé formalizált tevékenységet folytathatnak, amelynek *célja elsősorban a bűncselekmény gyanújának megállapítása, illetve annak tisztázása, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és azok hol találhatóak*.

Az adatszerző tevékenységről szóló részben, az *egyéb adatszerző tevékenység alcím* alatt található az az eljárási cselekmények, amelyek önmagukban is összetettebb jogintézménynek tekinthetők, így például a *körözésre és a szaktanácsadó közreműködésére* vonatkozó szabályok.

A nyomozás szakaszai

A törvény a *nyomozást két fő szakaszra különíti el, felderítésre és vizsgálatra*. A nyomozás két szakasza közötti választóvonalat a terhelt bekapcsolódása jelenti. A *felderítés szakaszának* jellemzője, hogy viszonylag kötetlen formával az adatok – nem elsődlegesen a bizonyíték – gyűjtésére koncentrálnak. Az e körben rendelkezésre álló nagyobb szakismeret és apparátus miatt ez a szakasz a *nyomozó hatóság önállóságával, az ügyészség törvényességi felügyeletére* korlátozódó ügyészi jogosítványokkal jellemezhető.

Ezzel szemben a *vizsgálat tényleges ügyészi irányítás* mellett, a konkrét személlyel szembeni vádemelés eldöntéséhez szükséges bizonyítási eszközök beszerzésére irányul.

A törvény a gyakorlati tapasztalatokra építve és a nyomozások átlagos tartamára is figyelemmel a felderítési szakban mellőzi a határidő intézményét, mivel annak a büntető anyagi jogban meghatározott elévülés mellett büntető eljárásjogi szankciója nincs, és a határozat hozatalával és kézbesítésével együtt járó meghosszabbítások felesleges adminisztratív terhet jelentenek.

A törvény fenntartja a nyomozó hatóságnak az eddig a határidő lejártához kötött *ügyirat-bemutatói és beszámolósi kötelezettségét az ügyészség felé*, és annak *teljesítését hathavonta írja elő*.

A felderítés során a büntetőeljárásban terhelt nem vesz részt, így fel sem merül, hogy a határidő mellőzésével terhelti jogok sérülnének, a sértett és az eljárás más résztvevője pedig csupán tájékoztatásra jogosult az ügy állásáról.

Határidő meghatározását a törvény attól az időponttól tartja szükségesnek, amelytől kezdve a büntetőeljárás meghatározott személlyel szemben folyik, hogy a gyanúsított ne álljon észszerűtlen ideig büntetőeljárás hatálya alatt. A törvény ugyanakkor e határidő esetén sem tart szükségesnek egy rövidebb, meghosszabbítható határidőt megállapítani, mert a gyanúsított eljárási részvételével a nyomozás vizsgálati szakaszba kerül, amely a terhelti jogok széles körű biztosítása mellett az ügyészség érdemi irányítási tevékenységével jár együtt.

A törvény által megállapított kétéves határidő egy esetben és legfeljebb hat hónappal hosszabbítható meg.

Előkészítő eljárás

A bűnüldözési célú titkos információgyűjtés szabályainak büntetőeljárásba történő integrálása szükségessé tette egy, a nyomozást megelőző eljárási szakasz bevezetését.

Főszabályként előkészítő eljárást a büntetőeljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező ügyészség vagy nyomozó hatóság folytathat. A rendőrségről szóló és a büntetőeljárásról szóló törvények alapján a hatáskörébe tartozó cselekmény miatt a *rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a rendőrség terrorizmust elhárító szerve* is folytathat előkészítő eljárást.

Az előkészítő eljárás elrendelésére – célszerűségi megfontolások alapján – sor kerülhet a nehezen felderíthető és bizonyítható korrupció vagy a terrorizmus elleni küzdelem felderítésére jogosult, de nyomozó hatósági jogkörrel nem rendelkező szervezetek részéről is. A törvény lehetővé teszi, hogy az ágazati törvény alapján a hatáskörébe tartozó cselekmény miatt a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a terrorizmust elhárító szerve is folytasson előkészítő eljárást.

Ha az előkészítő eljárást a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve vagy a rendőrség terrorizmust elhárító szerve folytatja, eljárásukra a nyomozó hatóságra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.¹¹

Az előkészítő eljárást

- az előkészítő eljárás megszüntetése vagy
- a nyomozás elrendelése fejezi be.

A törvény a büntetőeljárás megindítását az egyszerű gyanú szintjét el nem érő információk alapján is lehetővé teszi.

Az előkészítő eljárás célja annak megállapítása, hogy a bűncselekmény gyanúja fennáll-e.

Előkészítő eljárás akkor folytatható, ha a rendelkezésre álló adatok a bűncselekmény gyanújának megállapítására nem elegendők, és megalapozottan feltehető, hogy az előkészítő eljárás lefolytatása alapján el lehet dönteni, hogy a bűncselekmény gyanúja fennáll-e.

¹¹ 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól (a továbbiakban: Nyer.).

A titkos információgyűjtésből származó információk elemzését és értékelését követően a konkrét bűncselekmény gyanúját felvető információk alapján előkészítő eljárást vagy nyomozást kezdeményezhetnek. Általában kijelenthető, hogy amennyiben az alapinformáció bűncselekmény gyanúját nem veti fel, akkor azt titkos információgyűjtésben ellenőrzik, és abból már csak a bűncselekmény egyszerű gyanúját feltételező információkat jegyeznek fel és emelnek át a büntetőeljárásba. Amennyiben bűncselekmény egyszerű gyanúja az értékelő munkát követően megállapítható, akkor a titkos információgyűjtést folytató szerv köteles a proaktív jellegű nyomozás elrendelését kezdeményezni. Ezzel az előkészítő szakasz korlátozott lehetőségei ki tudnak bővülni a *nyomozást folytató hatóság* számára. Az előkészítő eljárás kezdeményezésére a nyomozó hatóságok esetében csak korlátozott számban, nagyon bonyolult megítélésű esetekben és a feljelentés kiegészítés-előkészítő eljárásra utalását követően fog a jövőben sor kerülni. Az *NVSZ és a TEK* hatáskörébe, illetékességébe tartozó esetekben feltehetően nagyobb számmal fognak előkészítő eljárást elrendelni, tekintettel arra, hogy nem rendelkeznek nyomozó hatósági jogkörrel. Esetükben fokozottan érvényesülniük kell az ügyészség szükségességet-arányosságot mérő rendelkezéseinek.

Előkészítő eljárást

- a szerv *hivatalból tudomására jutott,*
- *a feljelentés elutasítását követően* a feljelentésben foglalt,

az ügyészségről szóló törvény, a rendőrségről szóló törvény, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény vagy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény alapján végzett *titkos információgyűjtést követően a titkos információgyűjtést folytató szerv kezdeményezésében* foglalt információk alapján *lehet elrendelni.*

Az előkészítő eljárást folytató szerv *hivatalból rendel el* előkészítő eljárást, különösen az általa vagy más hatóság által folytatott büntetőeljárás során felmerült információkról vagy más eljárásban felmerült adatokról kapott tájékoztatás elemzése, értékelése alapján. Az előkészítő eljárást folytató szerv a hivatalos tudomás alapjául szolgáló *tájékoztatást követő öt munkanapon belül dönt* az előkészítő eljárás megindításáról.

A feljelentés elutasítása esetén a feljelentést elutasító szerv *nyomban dönt* az előkészítő eljárás feljelentésben foglalt információ alapján történő elrendeléséről, ha az előkészítő eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik. Amennyiben *a nyomozó hatóság* a feljelentés tárgyát képező cselekmény miatt előkészítő eljárás elrendelésére *nem rendelkezik hatáskörrel, illetve illetékességgel,* a feljelentés másolatát, valamint a feljelentést elutasító határozatot – álláspontjának kifejtése mellett – tájékoztatásul megküldi az előkészítő eljárás elrendelésére jogosult szervnek. Az előkészítő eljárás megindításának és folytatásának nem akadálya, ha a feljelentés elutasítása ellen panasszal éltek.

Előkészítő eljárás nem folytatható a feljelentés kiegészítésére vagy a nyomozás tárgyát képező cselekményre.

Ha az előkészítő eljárás elrendelésére tett kezdeményezésben foglalt információk alapján *a bűncselekmény gyanúja megállapítható,* az előkészítő eljárást folytató szerv a *nyomozást elrendeli, vagy a nyomozás elrendelése érdekében intézkedik.*

Előkészítő eljárás elrendelése, lefolytatása

Az előkészítő eljárás elrendeléséről az előkészítő eljárást folytató szerv arra felhatalmazott vezetője dönt, és *arról feljegyzést készít. Ha az előkészítő eljárás késedelmet nem tűrő eljárási cselekmény elvégzésével indul meg, az előkészítő eljárás megindulásáról az előkészítő eljárást folytató szerv arra felhatalmazott vezetője huszonnégy órán belül feljegyzést készít.*

A feljegyzés tartalmazza az előkészítő eljárást folytató szerv megnevezését, az ügy számát, az előkészítő eljárás elrendelésének idejét és az előkészítő eljárás határidejét, továbbá az előkészítő eljárás tárgyát képező bűncselekmény megjelölését.

Ha az előkészítő eljárás az ügyészségről szóló törvény, a rendőrségről szóló törvény, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény vagy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény alapján végzett titkos információgyűjtést folytató szerv kezdeményezése alapján indul, az előkészítő eljárást folytató szerv vizsgálja, hogy a kezdeményezés a Be. 259–260. §-ában meghatározott határidőn belül történt-e. Bírói vagy külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtés esetén az előkészítő eljárást folytató szerv a vizsgálatról, illetve a titkos információgyűjtés büntetőeljárásban történő felhasználásáról feljegyzést készít az érkeztől számított három munkanapon belül.

A határidő megsértése esetén erről az előkészítő eljárást folytató szerv feljegyzést készít.

Az ügyészségről szóló törvény, a rendőrségről szóló törvény, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény vagy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény alapján végzett titkos információgyűjtést folytató szervet az előkészítő eljárás elrendeléséről vagy annak mellőzéséről – szükség esetén a mellőzés indokainak megjelölésével – tájékoztatni kell.

Az előkészítő eljárást folytató szerv az előkészítő eljárás ügyiratai között kezeli az előkészítő eljárás alapjául szolgáló ügyiratokat, különösen

- a feljelentés elutasítása alapján indult előkészítő eljárás esetén *a feljelentést és a feljelentést elutasító határozatot, illetve*
- *a hivatalos tudomás alapjául szolgáló tájékoztatás ügyiratait.*

Az előkészítő eljárás lefolytatása

Ha az előkészítő eljárás bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazására feljogosító bűncselekmény gyanújának megállapítása miatt van folyamatban, az *előkészítő eljárás legfeljebb kilenc hónapig, egyéb esetben legfeljebb hat hónapig tarthat.*

Az előkészítő eljárást folytató szerv az előkészítő eljárást önállóan végzi.

A nyomozó hatóság, a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a rendőrség terrorizmust elhárító szerve az általa elrendelt *előkészítő eljárás elrendelését követő huszonnégy órán belül tájékoztatja az ügyészséget az előkészítő eljárás szükségességét megalapozó adatokról, az alkalmazni kívánt leplezett eszközökről és a tervezett eljárási cselekményekről.*

A nyomozó hatóság, a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, valamint a rendőrség terrorizmust elhárító szerve *az előkészítő eljárás során beszerzett adatokról kéthavonta tájékoztatja az ügyészséget, illetve az ügyészség kérésére az előkészítő eljárás során keletkezett ügyiratokat bemutatja.*

Ha az előkészítő eljárás során beszerzett adatok alapján *megállapítható a bűncselekmény gyanúja, a nyomozást el kell rendelni*. A nyomozást az ügyészség is elrendelheti.

Ha a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja által elkövetett bűncselekmény miatt folytatott előkészítő eljárás során alkalmaznak bírói vagy ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközt, e tényről tájékoztatni kell azon szolgálat főigazgatóját, amelynek állományába az érintett személy tartozik.

Az előkészítő eljárásra a nyomozásra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

Ha az ügyben a nyomozást elrendelik, az addig keletkezett ügyiratokat és adatokat szükség esetén a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóságnak vagy ügyészségnek haladéktalanul át kell adni.

A törvény biztosítja az eljárási szakaszok közötti rugalmas átmenetet azzal, hogy ha az ügyben a nyomozást elrendelik, *az előkészítő eljárásban alkalmazott bírói vagy ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása újabb engedély indítványozása nélkül folytatható.*

Ebben az esetben az előkészítő eljárásban elrendelt, ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszköz, illetve a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának tartamát az előkészítő eljárásban alkalmazott leplezett eszközök elrendelésének időpontját alapul véve kell megállapítani.

Ha az ügyben a nyomozást elrendelik, szükség esetén a leplezett eszközök alkalmazását végrehajtó szervet tájékoztatni kell a nyomozás elrendelésének tényéről és időpontjáról, továbbá arról, hogy a leplezett eszköz alkalmazását a nyomozás során mely erre feljogosított szerv folytatja.

Az előkészítő eljárást az ügyészség vagy az előkészítő eljárást folytató szerv megszünteti, ha

- az előkészítő eljárás során beszerzett adatok alapján a bűncselekmény gyanúja nem áll fenn,
- az előkészítő eljárás folytatásától nem várható eredmény, vagy
- az előkészítő eljárás határideje lejárt.

Az előkészítő eljárás megszüntetése esetén az annak során beszerzett adatok büntetőeljárásban bizonyítékként nem használhatók fel.

Az előkészítő eljárás során *az ügyészség rendelkezik hatáskörrel az engedélyezéssel és az előkészítő eljárás felügyeletével kapcsolatos ügyészségi feladatok ellátására, amely nyomozás elrendelése esetén a bűncselekmény nyomozásának felügyeletére vagy irányítására hatáskörrel rendelkezne.*

Az előkészítő eljárás felügyeletére

- a nyomozó hatóság által folytatott előkészítő eljárás esetén a nyomozó hatóság eljáró szervének székhelye szerinti ügyészség;
- a rendőrség terrorizmust elhárító szerve által folytatott előkészítő eljárás esetén e szervnek vagy területi kirendeltségének székhelye szerinti ügyészség;
- a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve által folytatott előkészítő eljárás esetén e szervnek vagy területi kirendeltségének székhelye szerinti ügyészség rendelkezik illetékességgel.

Ha az előkészítő eljárást az ügyészség folytatja,

- az ügyészség bármely nyomozó hatóságot annak illetékességi területén eljárási cselekmény elvégzésére utasíthatja, illetve a nyomozó hatóság tagja a legfőbb ügyész kezdeményezésére a nyomozó hatóság országos parancsnoka egyetértésével az előkészítő eljárás során határozott időtartamra igénybe vehető;
- felkérésére az eljárási cselekmény elvégzésében közreműködik
 - a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve, illetve
 - a rendőrségről szóló törvény szerint hatáskörébe tartozó bűncselekmény miatt folytatott eljárásban a rendőrség terrorizmust elhárító szerve.

Előkészítő eljárás során alkalmazható leplezett eszközök

Ebben a részben csak az előkészítő eljárás során alkalmazható leplezett eszközöket soroljuk fel, részletesen ezeket a leplezett eszközök részben tárgyaljuk.

A törvény tételesen meghatározza azon eszközrendszert, amelyet az előkészítő eljárás során eljáró szervek alkalmazhatnak. A büntetőeljárás eszközkatalógusának csak azon elemei alkalmazhatók, amelyek igazodnak az eljárási szakasz funkciójához. *Mivel az előkészítő eljárás csak a gyanú megállapításáig folytatható, ezért a leplezett eszközök közül nem alkalmazhatók azok, amelyek fogalmilag feltételezik valamely bűncselekmény gyanúját.* A törvény az előkészítő eljárás korlátozott célja miatt korlátozza az adatszerző tevékenység folytatását is.

Az előkészítő eljárás során az előkészítő eljárást folytató szerv a bűncselekmény gyanújának megállapítása céljából

- bűncselekményre vonatkozó információk megszerzése érdekében titkosan együttműködő személyt vehet igénybe;
- a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja az eljárás valódi céljának titokban tartásával a bűncselekményre vonatkozó információt gyűjthet, ellenőrizhet;
- rejtett figyelést,
- fizetési műveletek megfigyelését végezheti ügyészi engedéllyel;
- az ügyészség engedélyével bűncselekménnyel feltehetően összefüggésbe hozható dolog vagy annak mintája megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére irányuló színlelt megállapodás köthető és teljesíthető;
- az ügyészség engedélyével fedett nyomozót, valamint
- bírói engedélyhez kötött leplezett eszközt alkalmazhat.

Az előkészítő eljárás során *bírói engedélyhez kötött leplezett eszközöket* a bűncselekmény gyanújának megállapítása érdekében, azzal a személlyel szemben lehet alkalmazni,

- aki a bűncselekmény elkövetőjeként szóba jöhet, illetve
- akiről megalapozottan feltehető, hogy a bűncselekmény elkövetőjeként szóba jöhető személlyel közvetlenül vagy közvetve kapcsolatot tart.

Az utóbbi esetben *nem alkalmazható bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz*

- a titoktartás körébe tartozó adatok megismerése céljából, azzal a hivatásánál, foglalkozásánál vagy közmegebízásánál fogva titoktartásra köteles személlyel szemben, aki a törvény 170. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján tanúként nem hallgatható ki, vagy a 173. § alapján a tanúvallomást megtagadhatná;
- a minősített adat megismerése céljából azzal a minősített adatot kezelő személlyel szemben, aki a törvény 170. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján tanúként nem lenne kihallgatható;
- a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétének megismerése céljából azzal szemben, aki a tanúvallomást a 174. § alapján megtagadhatná;
- a bűncselekmény elkövetőjeként szóba jöhető személlyel közvetlenül vagy közvetve kapcsolatot tartó személy hozzátartozójával szemben leplezett eszközt kizárólag az elkövetőként szóba jöhető személy hollétének, elérhetőségének megismerése céljából lehet alkalmazni.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának nem akadály, ha az kívülálló személyt elkerülhetetlenül érint.

A leplezett eszközök alkalmazásának általános szabályai

Leplezett eszköz fogalma

A leplezett eszközök alkalmazása olyan, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok, a levéltitok és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok korlátozásával járó, a *büntetőeljárásban végzett különleges tevékenység, amelyet az erre feljogosított szervek az érintett tudta nélkül végeznek.*

Leplezett eszközöket az erre feljogosított szervek (rendőrség, Nemzeti Adó- és Vámhivatal) a rájuk vonatkozó jogszabályokban meghatározott bűnüldözési feladataik végrehajtása céljából kizárólag a büntetőeljárás törvényben meghatározott szabályok alapján alkalmazhatnak.

Leplezett eszközök rendszere

A büntetőeljárásban

- *bírói vagy ügyészi engedélyhez nem kötött,*
- *ügyészi engedélyhez kötött,* valamint
- *bírói engedélyhez kötött* leplezett eszközök alkalmazhatók.

Leplezett eszköz akkor alkalmazható, ha

- megalapozottan feltehető, hogy a megszerezni kívánt információ, illetve bizonyíték a büntetőeljárás céljának eléréséhez elengedhetetlenül szükséges és más módon nem szerezhető meg;

- annak alkalmazása nem jár az azzal érintett vagy más személy alapvető jogának az elérendő bűnüldözési célhoz képest aránytalan korlátozásával; és
- annak alkalmazásával bűncselekménnyel összefüggő információ, illetve bizonyíték megszerzése valószínűsíthető.

Az eszközök alkalmazásának törvényességi garanciája, a *szükségesség-arányosság* vizsgálata törvényi szinten is megjelenik, amely korábban csak alacsonyabb szintű jogszabályban, a bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés alkalmazásának eljárási szabályainál volt szabályozva. A titkos információgyűjtésre vonatkozó belső szabályozók is tartalmazzák a *törvényesség, célszerűség és arányosság* alapelveit, amelyek bármely intézkedés alkalmazása esetén érvényesülniük kell. Ezek az alapelvek az ágazati és eljárási törvényekből levezethetők, valamint a vonatkozó Európai Unió jogi aktusokból is. A titkos információgyűjtés és a leplezett eszközök használata is csak

- törvényben meghatározott célok érdekében, törvényi felhatalmazás alapján;
- törvényben meghatározott lehetőségek (eszközök, módszerek) igénybevételével,
- törvényben meghatározott módon, eljárási rendben folytatható;
- tilos a tevékenység leplezését, védelmét szolgáló erőket, eszközöket és módszereket egyéni célból, politikai célból vagy érdekből igénybe venni, illetőleg alkalmazni;
- az intézkedések nem irányulhatnak bűncselekmény provokálására;
- intézkedést, eszközt alkalmazni akkor lehet, ha az eredmény a rendelkezésére álló más módszerekkel, illetve eszközökkel nem vagy nem kellő hatékonysággal érhető el;
- az intézkedés, eszköz nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az elérni kívánt törvényes céllal;
- több lehetséges és alkalmas intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Speciális, fedett nyomozási tevékenységeket az Európai Unióban abban az esetben lehet alkalmazni, ha:

- elérhető, megismerhető nemzeti jogszabályi felhatalmazás van rá;
- megfelelő engedélyeztetési és ellenőrzési eljárás van rá megállapítva;
- alkalmazása szükséges és arányos.¹²

Az alkalmazás Európai Unió alapelvei¹³ a *célszerűség, arányosság* (bűncselekmény súlyával és a lehető legkisebb korlátozással járó) és utolsó alapelveként az alkalmazási feltétel, „küszöbérték” alatt értik valamely *bűncselekménnyel való kapcsolatot*. Ez azonban nem zárja ki a közbiztonsági veszélyhelyzet megelőzését, elhárítását szolgáló intézkedéseket (például személyvédelem) a bűnüldözési adatvédelmi irányelvvel összhangban.

A Tanács ajánlása szerint a különleges nyomozási eszközök nemzeti szabályozási keretének az alábbiaknak kell megfelelnie:¹⁴

¹² Council of Europe Office in Belgrade 2013, 13.

¹³ DI NICOLA et al. 2014, 243.

¹⁴ Council of Europe Office in Belgrade 2013, 80.

- tartalmaznia kell azokat a körülményeket, feltételeket, amelyek fennállása esetén ilyen eszközöket lehet alkalmazni;
- a nemzeti jognak megfelelő szabályokat kell tartalmaznia az ilyen eszközök használatának ellenőrzése és felülvizsgálata érdekében (igazságszolgáltatási vagy más független hatóság által);
- az eszközök alkalmazhatóságának a súlyos bűncselekmények felderítésére, nyomozására kell korlátozódnia és arányosnak kell lennie;
- a jogosult hatóságok csak akkor alkalmazhatnak ilyen eszközöket, ha más módon nem elérhető a kívánt cél;
- az eszközök alkalmazásának eredménye bíróság előtt felhasználható legyen;
- az eljárási szabályoknak olyannak kell lenniük, hogy az ilyen módon beszerzett bizonyíték felhasználható legyen.

A fentiek alapján a jogalkotónak pontosan, célhoz kötötten kell szabályoznia a leplezett eszközök alkalmazásának lehetőségét. Amennyiben egy tagállami speciális, fedett nyomozási eszközökre, tevékenységekre vonatkozó szabályozás és annak konkrét végrehajtása túl tág körű, generálklauzulákat tartalmazó, akkor nem felel meg a tisztességes tárgyalás¹⁵ és az úgynevezett processzuális igazságosság¹⁶ kritériumainak, és ezáltal az egész büntető-eljárás törvénysértő lehet. A hazai rendszerszintű felderítési modellváltás is a fenti alapelvek érvényesülését kívánja érvényre juttatni.

Feljegyzés, alkalmazási terv

Bírói és ügyészi engedélyhez nem kötött leplezett eszköz alkalmazását a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv (a továbbiakban: alkalmazó szerv) arra felhatalmazott vezetője *alkalmazási terv alapján rendeli el, amelyről feljegyzést készít.*

Alkalmazási terv készítése nélkül, feljegyzéssel rendeli el az alkalmazó szerv arra felhatalmazott vezetője az olyan leplezett eszköz alkalmazását, amellyel a feljogosított szerv tagja az eljárás valódi céljának titokban tartásával a bűncselekményre vonatkozó információt gyűjt, ellenőriz (puhatolás, konspirált környezettanulmány).

Az elrendelésről készített feljegyzés az alábbiakat is tartalmazza:

- a leplezett eszköz – több leplezett eszköz egyidejű alkalmazása esetén a leplezett eszközök – megjelölését;
- a leplezett eszköz jellegének megfelelően az alkalmazásával érintett személy, tárgy, hely, esemény megjelölését;
- a leplezett eszköz jellegének megfelelően a végrehajtás tervezett időpontját, időtartamát;
- annak megjelölését, ha a leplezett eszköz végrehajtása során titkosan együttműködő személyt vagy fedett nyomozót vesznek igénybe;

¹⁵ Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk (Tisztességes tárgyaláshoz való jog).

¹⁶ BÁRD Károly (2004): Igazság, igazságosság és tisztességes eljárás. *Fundamentum*, 8. évf. 1. sz. 44–50.

- az alkalmazó szerv arra felhatalmazott vezetője nevét, rendfokozatát, beosztását és
- az elrendelés időpontját.

Több bírói és ügyészi engedélyhez nem kötött leplezett eszköz egyidejű vagy összehangolt alkalmazásának elrendelése esetén egy feljegyzés is készíthető.

Késedelmet nem tűrő esetben a feljegyzést és az alkalmazási tervet a leplezett eszköz elrendelését követően, *három napon belül kell írásba foglalni*. Ebben az esetben a feljegyzés tartalmazza az utólagos írásba foglalás tényét és a halaszthatatlanság indokait is.

Leplezett eszközök alkalmazása a nyomozás (felderítés, vizsgálat) során

A nyomozás során minden, a törvény Hatodik Fejezetében meghatározott leplezett eszköz alkalmazható.

Az általános rendőri feladatokat ellátó szerv büntetőeljáráshoz nem kapcsolódó bűnüldözési feladataik ellátásához ágazati törvény szabályozása alapján titkos információgyűjtést folytathatnak, valamint *a leplezett eszközök működtetéséhez, infrastruktúrájuk fenntartásához szükséges tevékenységek szabályozása* (például fedett nyomozó, fedőintézmény, titkosan együttműködő személyek) – mivel azok nem csupán a bűnüldözési célú titkos információgyűjtés kizárólagos támogatására szolgálnak – megmaradnak a vonatkozó ágazati jogszabályokban. A fenti célokat szolgáló *technikai és humán eszközök* részletes szabályozása belső, minősített szabályzatban található. Ezek az eszközök segítik a meglévő információk ellenőrzését, új információk beszerzését, megerősíthetik, kiegészíthetik azt, vagy új irányt szabhatnak a titkos információgyűjtő tevékenységnek, az előkészítő eljárásnak, nyomozási tevékenységnek. Információk, bizonyítékok rögzíthetők segítségükkel, valamint más eszköz, intézkedés, módszer hatékonyságát növelhetik, működését leplezhetik.

Bírói és ügyészi engedélyhez nem kötött leplezett eszközök

1. A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekményre vonatkozó információk megszerzése érdekében *titkosan együttműködő személyt vehet igénybe*. Az alkalmazására feljogosított szerv arra felhatalmazott vezetője alkalmazási terv alapján rendeli el, alkalmazásuk részletes szabályai belső minősített szabályozóban találhatóak.¹⁷ *Titkosan együttműködő személy igénybevétele során* az általa szolgáltatott adatokat tartalmazó feljegyzés, alkalmazási terv, valamint az együttműködő által szolgáltatott információon alapuló indítvány vagy előterjesztés *nem tartalmazza az együttműködő személyazonosító adatait, valamint olyan adatot, amelyből az együttműködő kilétére lehetne következtetni*.

2. A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja *az eljárás valódi céljának titokban tartásával a bűncselekményre vonatkozó információt gyűjthet, ellenőrizhet*

¹⁷ B7/2018 (V. 7.) BM utasítás az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv és a terrorizmust elhárító szerv titkos információgyűjtő tevékenységére, valamint a leplezett eszközök alkalmazására vonatkozó szabályokról.

(puhatolás, konspirált környezettanulmány, leplezett megtekintés, meghallgatás). Alkalmazási terv nélkül, feljegyzéssel rendeli el az alkalmazó szerv arra felhatalmazott vezetője.

A puhatolás, leplezett megtekintés, meghallgatás során az információ gyűjtése az eljáró szerv tagja által *irányított beszélgetés* keretében, valós adatokat is tartalmazó *ürügy* vagy teljes egészében kitalált, az adott helyzetre, szituációra hihetően ráépített *legenda* alapján zajlik.

Mind az ürügy, mind a legenda az *eljárás valódi céljának* eltitkolását szolgálja. Az ürügy és a legenda az *eljáró szerv fellépésének tényét is elfedheti*. Aktív a leplezés, ha a végrehajtás során az ürügynak vagy legendának megfelelő, szükségszerű kelléke valamilyen fedőokmány alkalmazása is.

A *környezettanulmány* személyre, épületre irányuló koncentrált formájú információgyűjtés a fentiekhez hasonló végrehajtási móddal, amelynek célja a további titkos információgyűjtő, illetve leplezett eszközök alkalmazásának elősegítése.

3. A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében *sérülést vagy egészségkárosodást nem okozó csapdát alkalmazhat*. Alkalmazási tervének speciális követelményeit a Nyer. tartalmazza, tartalmát korábban ismertettük.

A csapdák azok a fizikai és kémiai eszközök, eljárások és intézkedések, amelyek alkalmazása elősegítheti a bűncselekmények és elkövetők felderítését, valamint a bűnösségük bizonyítását.

A csapdák fajtái különösen:

- a jármű-,
- a fotó-, a video-, illetve az akusztikus,
- a nyom-,
- a vegyszeres,
- a pénzcsapda.

A csapdák egyes fajtái kombináltan is telepíthetők. A csapdák alkalmazásának részletes módszertanát a kriminalisztika tantárgy keretében dolgozzuk fel.

4. A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében *a sértetten vagy más személyt az életének és testi épségének megóvása céljából helyettesítheti*. Alkalmazási tervének speciális követelményeit a Nyer. tartalmazza, tartalmát korábban ismertettük.

A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja a feladatra önként jelentkező, a végrehajtásra felkészített, kilétét leplező személy lehet.

5. A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv *a bűncselekménnyel kapcsolatba hozható*

- személyt, lakást, egyéb helyiséget, bekerített helyet, nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló helyet, illetve járművet vagy

- tárgyi bizonyítási eszközt képező dolgot *titokban megfigyelhet*, a történekről információt gyűjthet, valamint az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti (a továbbiakban: *rejtett figyelés*).

A rejtett figyelésnek része lehet a megfigyelés tárgyát érintő történések technikai eszközökkel történő rögzítése is. A rejtett figyelésnek a *magánlakás fogalma alá eső helyet érintő alkalmazása esetén a hely titkos megfigyelése leplezett eszköz bírói engedélyhez kötött alkalmazásának szabályaira* figyelemmel történhet.

Az alkalmazására feljogosított szerv arra felhatalmazott vezetője alkalmazási terv alapján rendeli el. A rejtett figyelés érdekében a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv titkosan együttműködő személyt is igénybe vehet.

Ha a rejtett figyelés során megfigyelt cselekmény – különösen a megfigyelt tárgyi bizonyítási eszköz birtokban tartása, szállítása, átadása – önmagában is bűncselekményt valósíthat meg, a végrehajtás során titkosan együttműködő személy igénybevétele nem engedélyezhető, ha fennáll a veszélye annak, hogy a titkosan együttműködő személy a megfigyelt cselekmény elkövetőjévé válik.

Ha a megfigyelt cselekmény önmagában is bűncselekményt valósít meg, és a rejtett figyelést *előreláthatólag Magyarország határát átlépve kell folytatni*, vagy a végrehajtás során erre utaló adat merül fel, a rejtett figyelést a *nemzetközi bűnügyi jogsegély ellenőrzött szállításra vonatkozó szabályainak alkalmazásával kell előkészíteni, illetve lefolytatni. (Az ellenőrzött szállítás részletes szabályait az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény 64/A–D §-ai tartalmazzák.)*

A rejtett figyelés külön nevesített esete tartalmilag megegyezik az ellenőrzött szállítással, amelyet a nemzetközi bűnügyi együttműködés keretében – jogsegély formájában igazságügyi hatóság közreműködésével – lehet alkalmazni.

Ha a rendelkezésre álló adatok alapján a rejtett figyelés során megfigyelt cselekmény önmagában nem valósít meg bűncselekményt, és a rejtett figyelést előreláthatólag Magyarország határát átlépve kell folytatni, vagy a végrehajtás során erre utaló adat merül fel, a rejtett figyelést a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködésének határon átnyúló figyelésre (Schengeni Végrehajtási Egyezmény 40.cikk) vonatkozó szabályai alkalmazásával kell előkészíteni, illetve lefolytatni.

6. A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében az *információ forrásának leplezésével a leplezett eszköz alkalmazásával érintett személlyel valótlán vagy megtévesztő információt közölhet*. Az információ továbbításához a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv titkosan együttműködő személyt is igénybe vehet (dezinformáció).

A dezinformálás egyik alapvető célja, hogy az érintett személy(ek) köréből valamilyen reakciót váltson ki, és ezáltal cselekedeteiket, viselkedésüket a felderítés által megkívánt irányba befolyásolja. A megfelelő időben eljuttatott és megfelelő információt hordozó dezinformációval jelentősen megkönnyíthető a párhuzamosan alkalmazott vagy alkalmazandó egyéb eszközök és módszerek hatékonysága a későbbi bizonyítás érdekében. A dezinformációt nem alkalmazzuk önállóan, hanem más erővel, eszközökkel és módszerekkel

párhuzamosan. Ahhoz, hogy a dezinformáció valóban betöltse szerepét és hatékonyan érvényesüljön, meg kell felelnie bizonyos alapvető követelményeknek.

A dezinformációval szembeni követelmények:

- állja ki az ellenőrzés próbáját;
- legyen hitele és aktualitása;
- megszerzésének módja legyen legalizálható;
- jusson el a célzott körhöz.

A megtévesztő információközlés fajtái:

- írásos adathordozóban (levél, nyomtatvány, rajz, fénykép stb.),
- szóbeli közlés (beszéd, médiaközlés) útján.

Az alkalmazására feljogosított szerv arra felhatalmazott vezetője alkalmazási terv alapján rendeli el. Valótlan vagy megtévesztő információ közlése esetén az elrendelésről készített feljegyzés tartalmazza a valótlan vagy megtévesztő információ tartalmát is.

A valótlan vagy megtévesztő információ közlése

- terhelt vagy tanú kihallgatása, illetve bizonyítási cselekmény során nem alkalmazható;
- nem tartalmazhat a törvénnyel össze nem egyeztethető ígéretet, és
- nem valósíthat meg fenyegetést vagy felbujtást, továbbá nem terelheti az érintett személyt annál súlyosabb bűncselekmény elkövetése felé, mint amelyet eredetileg elkövetni tervezett.

A tilalmak egyrészt biztosítják a tisztességes eljárás garanciális folytatását, másrészt azt hivatottak megakadályozni, hogy a leplezett eszköz a bizonyítást ne torzítsa. A megtévesztő információk közlése nem járhat az alkalmazás céljához képest aránytalan és szükségtelen következményekkel.

Bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök

Az új szabályozás az ágazati törvény bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eszközrendszeréből beemeli a titkos kutatás lehetőségét a büntetőeljárás bírói engedélyhez kötött leplezett eszközei körébe, és ezzel ötre emelkedett az alkalmazható leplezett eszközök köre. A titkos kutatás lehetősége több európai uniós tagállam büntető eljárásjogi rendszerében megtalálható, de a tagállamok egy része nem alkalmazza ezt az információ-szerző lehetőséget.

A többi leplezett eszköz érdemben nem tér el a korábbi titkos adatszerzés eszközrendszerétől, azokat csak pontosítja a definíciójuk meghatározása során.

A büntetőeljárásban a következő bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazhatók:

- *információs rendszer titkos megfigyelése;*
- *titkos kutatás;*
- *hely titkos megfigyelése;*

- *küldemény titkos megismerése;*
- *lehallgatás.*

Az *információs rendszer titkos megfigyelése* során a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv bírói engedéllyel információs rendszerben kezelt adatokat *titokban megismerhet, az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti*. Ennek érdekében az ehhez szükséges elektronikus adat az információs rendszerben,¹⁸ illetve a szükséges technikai eszköz – a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló hely kivételével – lakásban, egyéb helyiségben, bekerített helyen, illetve – a közösségi közlekedési eszköz kivételével – járműben, továbbá az érintett személy használatában lévő tárgyban elhelyezhető. A korábbi titkos adatszerzés definíciójában szereplő számítástechnikai rendszer úján továbbított és tárolt adatok megismerésének lehetőségét a kor technikai követelményeinek megfelelően definiálták, mivel az információs rendszer fogalma tágabb és egyértelműen alkalmazható kategória, amelyet a rendőrségi törvény értelmező rendelkezéseiben határoz meg.

A *titkos kutatás* során a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv bírói engedéllyel – a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló hely kivételével – *lakást,*¹⁹ *egyéb helyiséget, bekerített helyet,* illetve – a közösségi közlekedési eszköz kivételével – *járművet,* továbbá az *érintett személy használatában lévő tárgyat titokban átkutathat, az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti.*

A büntetőeljárás törvényben meghatározott kivételek mellett a rendőrségi törvény a *megbízhatósági vizsgálat során bírói engedély nélkül* lehetővé teszi a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve részére, hogy a védett állomány tagját foglalkoztató szerv *hivatali helyiségében, gépjárművében és a megbízhatósági vizsgálat helyszínén* történeteket, illetve a mesterséges élethelyzetben részt vevő, valamint a megbízhatósági vizsgálat alá vont személy tevékenységét és előadását *titokban technikai eszközzel megfigyelheti és rögzítheti,* illetve az ehhez szükséges technikai eszközt a felsorolt helyeken elhelyezheti.

A korábbi ágazati törvényi szabályozást pontosítja a kivételek felsorolásával a törvény.

A *hely titkos megfigyelése* során a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv bírói engedéllyel – a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló hely kivételével – *a lakásban, egyéb helyiségben, bekerített helyen,* illetve – a közösségi közlekedési eszköz kivételével – *járművön* történeteket *titokban technikai eszközzel megfigyelheti és rögzítheti.* Ennek érdekében az ehhez szükséges technikai eszköz az alkalmazás helyén elhelyezhető. Itt is pontosítja a definíció a kivételeket a korábbi szabályozáshoz képest.

A törvény megfogalmazása alapján a megfigyeléshez használt technikai berendezés helyétől függetlenül a hely titkos megfigyelése *felsorolt helyiségeken, helyeken belül történik.*

A *küldemény titkos megismerése* során a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv bírói engedéllyel *postai küldeményt vagy egyéb zárt küldeményt titokban felbonthat,*

¹⁸ Rtv. 97. § (1) q) pontja alapján *információs rendszer:* az adatok automatikus feldolgozását, kezelését, tárolását, továbbítását biztosító berendezés vagy az egymással kapcsolatban lévő ilyen berendezések összessége.

¹⁹ Rtv. 97. § (1) c) pontja alapján *magánlakás:* a lakás (üdülő, nyaraló vagy a lakás céljára használt egyéb helyiség, létesítmény, tárgy), az ahhoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, létesítmény, bekerített terület. Magánlakásnak minősül továbbá a rendőrségi fogdák és a bv. intézet fogvatartásra szolgáló, valamint a fogvatartott személy magánjellegű kapcsolattartásra, bizalmas beszélgetéseinek céljára létrehozott helyiség (beszélő) is.

annak tartalmát megismerheti, ellenőrizheti és rögzítheti. A korábbi definícióban beazonosítható személyhez kötött zárt küldemény megfogalmazás szerepelt. A korábbi szabályozás csak a postai vagy egyéb zárt küldeményt határozza meg a módszer tárgyaként, és már nem szerepel a törvényszövegben a személy beazonosíthatóságának követelménye.

A lehallgatás során a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szerv bírói engedéllyel *elektronikus hírközlési szolgáltatás*²⁰ keretében *elektronikus hírközlő hálózat*²¹ vagy *eszköz*²² útján, illetve *információs rendszeren*²³ folytatott *kommunikáció tartalmát* titokban megismerheti és rögzítheti.

A törvényalkotó a lehallgatás korábbi szabályozását pontosítja, illetve az új szabályozási területhez igazítja az információs rendszeren folytatott kommunikáció megismerése lehetőségének beemelésével.

A törvény meghatározza, hogy a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása során igénybe vett technikai eszközt vagy információs rendszerben elhelyezett elektronikus adatot a leplezett eszköz alkalmazásának befejezését követően *haladéktalanul el kell távolítani*.

Ha az eltávolítás akadályba ütközik, a technikai eszközt vagy az elektronikus adatot az akadály megszűnését követően kell haladéktalanul eltávolítani. A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása során igénybe vett technikai eszköz vagy adat elhelyezése, valamint eltávolítása érdekében a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv bírói engedélyhez nem kötött leplezett eszközt alkalmazhat,²⁴ illetve a leplezett eszközök alkalmazását végrehajtó szerv a rá irányadó törvény alapján titkos információgyűjtést végezhet.

²⁰ Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. tv. 188. § 13. pontja szerint *elektronikus hírközlési szolgáltatás*: olyan, más részére általában ellenszolgáltatásért végzett szolgáltatás, amely teljesen vagy nagyrészt jeleknek elektronikus hírközlő hálózatokon történő átviteléből, és ahol ez értelmezhető, irányításából áll, ideértve az adatkicsérélő szolgáltatást, valamint a nyilvános adatkicsérélő szolgáltatást is, de nem foglalja magában az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználásával továbbított tartalmat szolgáltató vagy ilyen tartalom felett szerkesztői ellenőrzést gyakorló szolgáltatásokat, valamint nem foglalja magában az információs társadalommal összefüggő, más jogszabályokban meghatározott szolgáltatásokat, amelyek nem elsősorban az elektronikus hírközlő hálózatokon történő jeltovábbításból állnak.

²¹ Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. tv. 188. § 19. pontja szerint *elektronikus hírközlő hálózat*: átviteli rendszerek és – ahol ez értelmezhető – a hálózatban jelek irányítására szolgáló berendezések, továbbá más erőforrások – beleértve a nem aktív hálózati elemeket is –, amelyek jelek továbbítását teszik lehetővé meghatározott végpontok között vezetéken, rádiós, optikai vagy egyéb elektromágneses úton, beleértve a műholdas hálózatokat, a helyhez kötött és a mobil földfelszíni hálózatokat, az energiaellátó kábelrendszereket, olyan mértékben, amennyiben azt a jelek továbbítására használják, a mősorszórásra használt hálózatokat és a kábeltelevíziós hálózatokat, tekintet nélkül a továbbított információ fajtájára.

²² Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. tv. 188. § 18. pontja szerint *elektronikus hírközlő eszköz*: az elektronikus hírközlő berendezések és a kapcsolódó eszközök összessége, ideértve az antennákat is.

²³ A Btk. 459. § 15. pontja szerint *információs rendszer*: az adatok automatikus feldolgozását, kezelését, tárolását, továbbítását biztosító berendezés vagy az egymással kapcsolatban lévő ilyen berendezések összessége.

²⁴ 74/2009. BK vélemény: A külső engedély beszerzéséhez szükséges kérelem előkészítése érdekében engedélyhez nem kötött titkosszolgálati eszközök – például közüzemi alkalmazást igazoló fedőokirattal ellátott személynek a magánlakásba bemenetele a szükséges eszközök felmérése céljából – alkalmazása megengedett.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazhatóságának általános feltételei

- öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő;
- szándékos bűncselekmény;
- a szükségesség-arányosság követelményének megléte esetén alkalmazhatók.

Az új szabályozás is megtartotta a bírói engedélyhez kötött eszközök általános alkalmazhatóságának feltételeit.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazhatóságának egyéb, törvényben felsorolt esetei

1. A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök a *három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, szándékosan* elkövetett következő bűncselekmények esetén is alkalmazhatók:

- az üzletszerűen vagy bűnszövetségben elkövetett bűncselekmény;
- a kábítószer-prekurzorral visszaélés, egészségügyi termék hamisítása;
- a szexuális visszaélés, a kerítés, a prostitúció elősegítése, a kirtartottság, a gyermekprostitúció kihasználása, a gyermekpornográfia;
- a környezetkárosítás, a természetkárosítás, az *orvvadászat*, a *tiltott állatviadal* szervezése, a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése;
- *zártörés kivételével az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények*;
- a korrupciós bűncselekmény feljelentésének elmulasztása kivételével a korrupciós bűncselekmények;
- a választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény, a harmadik országbeli állampolgár jogellenes foglalkoztatása, a tiltott szerencsejáték szervezése;
- *a bennfentes kereskedelem és a tiltott piacbefolyásolás*.

A jogalkotó újr szabályozta a három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények körét a korábbi szabályozáshoz képest, amelyet dőlt betűvel jeleztünk.

2. Bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök a *szándékosan elkövetett minősített adattal visszaélés, a hivatali visszaélés, a hivatalos személy elleni erőszak, a nemzetközileg védett személy elleni erőszak, a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítása, a jogosulatlan pénzügyi tevékenység és a piramisjáték szervezése* esetén is alkalmazhatók.

A felsorolt esetekben a bűncselekmények tárgyi súlyától függetlenül lehetséges bírói engedélyhez kötött leplezett eszközt alkalmazni, ezekben az esetekben a bűncselekmények felderítésének, illetve bizonyításának gyakorlati nehézségei alapozzák azt meg.

Amennyiben büntető anyagi jog a bűncselekmény előkészületét büntetni rendeli, a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök a meghatározott bűncselekmények előkészülete miatt indult büntetőeljárásban is alkalmazhatók.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök engedélyezése

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának keretszabályai garantálják a szükségesség-arányosság, a végső esetben történő igénybevétel és a lehető legkisebb sérelem okozása elvárásainak érvényesülését. A törvény részletesen szabályozza a bírói engedély tartalmát és az engedélyezés folyamatát.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának engedélyezéséről *a bíróság az ügyészség indítványa alapján határoz*. A leplezett eszközök alkalmazására – feltételei fennállása esetén – előterjesztést készít a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv.

Bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazására az *alkalmazó szerv arra felhatalmazott vezetője* az alkalmazás tervezett időpontját megelőzően *legalább öt nappal tesz előterjesztést*. Ha a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának megkezdése ezen az időtartamon belül indokolt, az alkalmazó szerv *az ügyészséggel történt egyeztetés alapján tesz előterjesztést* bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazására vagy az alkalmazás ügyészség által történő elrendelésére és utólagos engedélyeztetésére.

Bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása esetén *alkalmazási terv készítése kötelező*

- titkos kutatás esetén,
- ha az alkalmazás jellege ezt indokolttá teszi, így különösen, ha a végrehajtás külső szerv vagy személy bevonásával, külső helyszínre történő behatolással jár, vagy
- ha az ügyészség azt szükségesnek tartja.

Ha az alkalmazó szerv alkalmazási tervet készít, azt az engedélyezésre irányuló előterjesztéshez csatolni kell.

Az indítvány (előterjesztés) kötelező elemei:

- a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv megnevezése, az előkészítő eljárás, illetve a nyomozás elrendelésének időpontja, az ügy száma;
- a rendelkezésre álló, az alkalmazással érintett személy azonosítására szolgáló adatok;
- az érintett személlyel szemben a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának tervezett *kezdő és befejező időpontja napban és órában meghatározva*;
- a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása feltételeinek fennállását megalapozó részletes indokolás, az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény Btk. szerinti minősítése, valamint a tényállás rövid leírása és a bűncselekmény gyanúját megalapozó vagy az annak lehetőségére utaló adatok, a törvényben [214. § (5) bekezdésében] meghatározott feltételek teljesülését megalapozó adatok és a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának célja;
- az alkalmazni kívánt leplezett eszköz megnevezése;
- információs rendszer titkos megfigyelése esetén az információs rendszer; titkos kutatás esetén a helyiség, jármű vagy tárgy; hely titkos megfigyelése esetén a helyiség vagy jármű; küldemény titkos megismerése esetén a feladás vagy az átvétel helye, illetve a feladó vagy a címzett; lehallgatás esetén az elektronikus hírközlési szol-

gáztatás vagy az eszköz, illetve az információs rendszer egyértelmű azonosítására szolgáló adatok.

Az indítványhoz csatolni kell az indítványban foglaltakat megalapozó iratokat.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök a bíróság engedélye alapján, *az abban meghatározott keretek között alkalmazhatók*. A bíróság engedélye meghatározza, hogy az érintett személlyel szemben mely bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazható.

A bíróság

- az engedélyét meghosszabbíthatja,
- az engedélyét visszavonhatja,
- az engedélyét további leplezett eszközre kiterjesztheti, illetve
- a már engedélyezett leplezett eszköz további alkalmazását megtilthatja.

A bíróság az indítvány *benyújtásától számított hetvenkét órán belül dönt*. A bíróság az indítvány alapján az engedélyt megadja, részben adja meg vagy az indítványt elutasítja.

Utólagos (sürgősségi) engedélyezés

Az ügynevezett sürgősségi engedélyezés időtartamát a jogalkotó újraszabályozta, a korábbi 72 óra helyett 120 órára emelte az ügyészség által elrendelhető bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának, illetve a titkos kutatás mint egyszeri eszközalkalmazás elrendelését. Ha a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának engedélyezése vagy az alkalmazás kiterjesztésének engedélyezése *olyan késedelemmel járna*, amely a leplezett eszköz alkalmazásával elérni kívánt célt jelentősen veszélyeztetné, *az ügyészség elrendelheti a titkos kutatást*, illetve a bíróság döntéséig, de legfeljebb *százhusz órára* elrendelheti a leplezett eszköz alkalmazását.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának ügyészség által történő elrendelésére és utólagos engedélyeztetésére irányuló *előterjesztésnek tartalmaznia kell a haladéktalan elrendelés indokát is*.

Az ügyészségi engedélyezést követően el kell készíteni a bírói utólagos engedélyezésre irányuló indítványt, amelyet *az ügyészség 72 órán belül indítványoz* a bíróság részére. *A bíróság az ügyészség indítványáról az elrendeléstől számított százhusz órán belül dönt*.

A bíróság az indítványt elutasítja, ha

- az indítvány elkésett, vagy
- az engedély az alkalmazás utólagos elrendelésének indítványozása előtt is beszerezhető lett volna.

Ha a bíróság a leplezett eszközök vagy az indítványban megjelölt egyes eszközök alkalmazásának utólagos engedélyezése iránti indítványt elutasítja, a nem engedélyezett leplezett eszköz alkalmazásának eredménye bizonyítékként nem használható fel, és az így beszerzett adatokat haladéktalanul törölni kell.

Ha a bíróság az utólagos engedélyezés iránti indítványt elutasítja, ugyanabból a célból, változatlan indok vagy tényállás alapján bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása ismételten nem rendelhető el.

A leplezett eszközök alkalmazásának utólagos engedélyezése esetén az alkalmazás kezdő időpontját az ügyészégi elrendelés szerinti időponttól kell számítani.

Az alkalmazás tartama és az alkalmazás meghosszabbítása

A jogalkotó újraszabályozta a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának időtartamát, mivel a korábbi ágazati törvényi és büntetőeljárás törvényi szabályozás nem volt szinkronban, illetve nem volt egyértelmű a hosszabbítási lehetőségek száma. A kialakult engedélyező bírói gyakorlat is elég heterogén volt, nem volt egységes jogalkalmazói gyakorlat. A törvény *egyértelműsíti, hogy milyen maximális időtartamig lehet* alkalmazni bírói engedélyhez kötött leplezett eszközt. A leplezett eszközök alkalmazására az érintett személlyel szemben a *bíróság egy engedélyt adhat*, amelyben meghatározza az alkalmazás kereteit. A *bíróság a megadott engedélyt a későbbi indítványok vagy a törvényességi szempontú ellenőrzése eredményeként meghosszabbíthatja, visszavonhatja, további leplezett eszközre kiterjesztheti*, illetve a már engedélyezett leplezett eszköz további alkalmazását *megtilthatja*.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása *legfeljebb kilencven napra engedélyezhető, amely alkalmanként legfeljebb kilencven nappal meghosszabbítható*.

A büntetőeljárásban az érintett személlyel szemben bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása *összesen háromszázhatvan napig engedélyezhető*.

Ha a büntetőeljárásban az érintett személlyel szemben a leplezett eszközök alkalmazását megszüntetik, és ezt követően a leplezett eszközök alkalmazását ismételten engedélyezik, a leplezett eszközök alkalmazásának idejét össze kell adni, és a törvényben meghatározott (legfeljebb 360 napos) tartamot ennek megfelelően kell számítani.

A leplezett eszközök alkalmazásának *meghosszabbítására az ügyészség az alkalmazás engedélyezett tartamának lejárta előtt legkésőbb öt nappal tesz indítványt*, az indítványról a *bíróság a benyújtástól számított hetvenkét órán belül dönt*.

A bíróság az alkalmazás tartamát meghosszabbítja vagy az indítványt elutasítja.

A bíróság az alkalmazás meghosszabbítása esetén megtiltja annak a leplezett eszköznek az alkalmazását, amely vonatkozásában a törvényi feltételek nem állnak fenn.

A leplezett eszközök alkalmazásának *meghosszabbítása esetén a befejezés napját az előző engedélyben meghatározott befejező naptól kell számítani*.

Az indítvány előterjesztésével egyidejűleg a korábbi engedélyezés óta keletkezett iratokat is csatolni kell.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának meghosszabbítására az alkalmazó szerv az alkalmazás *határidejének lejárta előtt tíz nappal tesz előterjesztést az ügyészségnek*.

Az előterjesztésnek tartalmaznia kell az alábbiakat is:

- a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök határidejére vonatkozó adatokat,;
- a folyamatban lévő bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök megjelölését;

- a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása során beszerzett adatok összefoglalását.

Az alkalmazás kiterjesztése

Az alkalmazást ki lehet terjeszteni más, az engedélyben nem szereplő leplezett eszközre, illetve az engedélyben megjelölt eszközt más ugyanolyan tárgyú eszközre. Az új szabályozás itt is pontosítja a kiterjesztés körülményeit, lehetőségeit a korábbi szabályozáshoz képest.

Az alkalmazás kiterjesztésének lehet helye, ha a leplezett eszközök alkalmazásának az engedélyben meghatározott befejező időpontjáig az érintett személlyel szemben

- az engedélyben nem szereplő más leplezett eszköz alkalmazása, illetve
- az engedélyben már megjelölt leplezett eszköz alkalmazásának folytatása információs rendszer titkos megfigyelése esetén más információs rendszer; titkos kutatás esetén más helyiség, jármű vagy tárgy; hely titkos megfigyelése esetén más helyiség vagy jármű; küldemény titkos megismerése esetén más hely, illetve más feladó vagy címzett; lehallgatás esetén más elektronikus hírközlési szolgáltatás vagy eszköz, illetve más információs rendszer vonatkozásában szükséges.

Az alkalmazás kiterjesztéséről a bíróság az ügyészség indítványa alapján dönt, és ennek megfelelően módosítja a leplezett eszközök alkalmazására vonatkozó engedélyét.

Az alkalmazás kiterjesztése nem érinti a leplezett eszközöknek az érintett személlyel szembeni alkalmazása korábban engedélyezett vagy meghosszabbított befejező időpontját. Az alkalmazás kiterjesztése és az alkalmazás meghosszabbítása egyidejűleg is indítványozható.

Az engedély visszavonása és a leplezett eszköz alkalmazásának megtiltása

A leplezett eszközök engedélyezése és végrehajtása során az engedélyező törvényességi kontrollt gyakorol. A bíróság ennek megfelelően vizsgálhatja, hogy az általa engedélyezett leplezett eszközök alkalmazása az engedélynek megfelel-e. E feladatának ellátása érdekében a törvény nemcsak az engedélyezés körében, hanem a leplezett eszközök alkalmazása során is iratbetekintési és törvényességi felügyeleti jogot biztosít a bíróságnak.

A bíróság felhívására a *leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv köteles* a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazása során megszerzett, a felhívás időpontjáig a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv rendelkezésére álló *adatokat nyolc napon belül bemutatni*.

A bíróság az alkalmazás meghosszabbítására vagy az alkalmazás kiterjesztésére irányuló indítványról hozott döntése során is vizsgálja a leplezett eszközök alkalmazásának *törvényességét*.

A bíróság a leplezett eszközök alkalmazásának engedélyét visszavonja, ha

- a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az adatokat a felhívástól számított 8 napon belül nem mutatja be,

- az engedély kereteit túllépték, vagy
- a leplezett eszközöket az alkalmazásra vonatkozó, az e törvényben meghatározott rendelkezés megsértésével alkalmazták.

A bíróság megtiltja annak a leplezett eszköznek az alkalmazását, amely vonatkozásában az alkalmazás törvényi feltételei nem állnak fenn.

Ha a bíróság a leplezett eszköz alkalmazására vonatkozó engedélyét visszavonja, az alkalmazás során, vagy ha valamely leplezett eszköz alkalmazását megtiltja, a megtiltott leplezett eszközzel megszerzett adatokat haladéktalanul törölni kell.

A leplezett eszközök alkalmazásának közös szabályai

A leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtása

A törvény szemlélete alapján a leplezett eszközök alkalmazása a büntetőeljárástól nem elkülönült eljárás, így a többi eljárási cselekményhez hasonlóan a *leplezett eszköz alkalmazásáról* is *jegyzőkönyvet vagy feljegyzést kell készíteni.*

Az általános szabályoktól való eltérés, hogy a *fedett nyomozó eljárásáról* készített jegyzőkönyvet vagy feljegyzést az *őt foglalkoztató szerv erre felhatalmazott vezetője írja alá.* A jegyzőkönyvet vagy a feljegyzést oly módon kell elkészíteni, hogy abból a fedett nyomozó személyére ne lehessen következtetni. Fedett nyomozó alkalmazása esetén a végrehajtásról készített feljegyzést és a fedett nyomozó alkalmazására vonatkozó ügyészi engedélyt kell az eljárás ügyirataihoz csatolni.

A fedett nyomozót tanúként kizárólag a fedett nyomozót *foglalkoztató szerv álláspontjának megismerését követően lehet kihallgatni. Fedett nyomozó tanúkénti kihallgatása* vagy a személyes jelenlétét igénylő más bizonyítási cselekmény lefolytatása a vádemelés után kizárólag az ügyészség indítványára és akkor történhet meg, *ha vallomása más módon nem pótolható.*

A fedett nyomozó a bíróság döntése nélkül különösen védett tanúnak minősül, ha tanúkénti kihallgatása vagy a személyes jelenlétét igénylő más bizonyítási cselekmény lefolytatása szükséges. A fedett nyomozó *különösen védett tanúi minőségét a bíróság csak a fedett nyomozót foglalkoztató szerv hozzájárulásával szüntetheti meg.*

Ha a fedett nyomozó részére írásbeli tanúvallomás tételét engedélyezik, a fedett nyomozó más módon leírt vallomását a fedett nyomozót foglalkoztató szerv azon tagja hitelesíti, aki a fedett nyomozó alkalmazásának végrehajtására történő felkészítéséért, a fedett nyomozóval és az alkalmazó szervvel való folyamatos kapcsolattartásért, valamint a fedett nyomozó védelméért felelős.

A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a leplezett eszköz alkalmazását

- maga hajtja végre;
- a leplezett eszközök végrehajtásában való közreműködésre kijelölt rendőri szerv közreműködésével hajtja végre;
- vagy a leplezett eszköz alkalmazásához a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény által ilyen szolgáltatások végzésére kijelölt nemzetbiztonsági szolgálatot veszi igénybe.

Ha a leplezett eszköz alkalmazásának végrehajtásához a közreműködésre kijelölt rendőri szerv, illetve a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény által kijelölt nemzetbiztonsági szolgálat közreműködése szükséges, az alkalmazó szerv arra felhatalmazott vezetője a közreműködő szervet megkeresi.

Az alkalmazó szerv arra felhatalmazott vezetője *az alábbi leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtása érdekében kizárólag a nemzetbiztonsági szolgálatot keresi meg:*

- küldemény titkos megismerése,
- lehallgatás,
- információs rendszer titkos megfigyelése.

A fenti leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtását a *Nemzetbiztonsági Szakszolgáltatól* lehet kérni.

A megkeresés indokolt esetben – a leplezett eszköz végrehajtásának előkészítése érdekében – a leplezett eszköz alkalmazásának engedélyezése előtt is előterjeszthető. A leplezett eszköz alkalmazásának végrehajtásával összefüggésben az alkalmazó szerv a közreműködő szervvel egyeztethet. A közreműködő szerv *közreműködését az alkalmazási tervben fel kell tüntetni.*

A leplezett eszközök végrehajtását a törvény az ágazati jogszabályok céljaira, feladatrendszerére tekintettel határozza meg. A törvény rendelkezései szerint korlátozott keretek között, célszerűségi okokból részt vehetnek a büntetőeljárás kezdeti szakaszaiban a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve és a rendőrség terrorizmust elhárító szerve. E szervek a törvényben meghatározott esetekben felkérésre közreműködnek a nyomozás teljesítésére hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóság vagy az ügyészség által alkalmazott leplezett eszköz alkalmazásának végrehajtásában.

Ha az előkészítő eljárást a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve vagy a rendőrség terrorizmust elhárító szerve folytatja, és *a nyomozást oly módon rendelik el, hogy a leplezett eszközök alkalmazása folyamatban van*, az előkészítő eljárást folytató szerv a leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtásában a nyomozó hatóság vagy az ügyészség *eltérő rendelkezéséig közreműködik.*

A közreműködésre irányuló megkeresést a nyomozó hatóság arra felhatalmazott vezetője *írásban terjeszti elő. Késedelmet nem tűrő esetben a megkeresés utólag, három napon belül is* írásba foglalható. A nyomozó hatóság arra felhatalmazott vezetője a megkeresés teljesíthetőségéről vagy annak körülményeiről előzetesen egyeztethet.

Ha a megkeresett szerv közreműködése akadályba ütközik, erről a megkereső nyomozó hatóságot tájékoztatja, ezt követően a közreműködés lehetséges formájáról, mértékéről egyeztetést folytathatnak.

A közreműködés során *a megkeresett szerv a megkereső nyomozó hatóság rendelkezése szerint jár el, ennek során:*

- a leplezett eszköz alkalmazását *maga is végrehajthatja, és*
- *a leplezett eszközök alkalmazásával kapcsolatos feladatok, döntések előkészítésével, az ügyintézésben való közreműködéssel, a leplezett eszköz alkalmazása eredményének elemzésével segítséget nyújt a leplezett eszközök alkalmazása során.*

A megkeresett szerv saját hatáskörben leplezett eszköz alkalmazásáról vagy más eljárási cselekmény elvégzéséről nem dönthet. A megkeresett szerv a leplezett eszközök alkalmazásának biztosítása érdekében a nyomozó hatóság rendelkezése alapján önállóan végezhet adatgyűjtést.

A közreműködés legfeljebb a leplezett eszközök alkalmazásának befejezéséig, illetve a leplezett eszköz alkalmazása eredményének kiértékeléséig tarthat.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatást végző szervezetek, valamint a postai küldemények vagy az egyéb zárt küldemények, továbbá az információs rendszerben tárolt adatok továbbítását, feldolgozását, kezelését végző szervezetek kötelesek a leplezett eszközök alkalmazását biztosítani és az alkalmazásra feljogosított szervekkel együttműködni.

A leplezett eszközök alkalmazásának megszüntetése

A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv vezetője vagy az ügyészség a leplezett eszközök vagy egyes eszközök alkalmazását megszünteti, ha

- *nyilvánvaló, hogy további alkalmazásától nem várható eredmény, ideértve azt is, ha az alkalmazás kiterjesztésének lenne helye, azonban az ehhez szükséges adatok nem állnak rendelkezésre;*
- *nyilvánvaló, hogy az engedélyben meghatározott keretek között a leplezett eszköz alkalmazása nem végezhető tovább;*
- *az engedélyben meghatározott célját elérte;*
- *az engedélyben megállapított vagy meghosszabbított tartam lejárt;*
- *az utólagos engedélyezés iránti indítványt a bíróság vagy az ügyészség elutasította;*
- *a bíróság az engedélyt visszavonta, vagy egyes leplezett eszközök alkalmazását megtiltotta;*
- *az előkészítő eljárásban elrendelt alkalmazás alatt az előkészítő eljárás határideje lejárt és a nyomozást nem rendelték el; vagy*
- *az eljárást megszüntették, illetve a nyomozás határideje lejárt.*

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának megszüntetéséről rendelkező határozatot meg kell küldeni a bíróságnak.

A leplezett eszközök alkalmazása során megszerzett adatok törlése

A leplezett eszközök alkalmazásának megszüntetését követő harminc napon belül az annak során megszerzett adatok közül törölni kell

- a leplezett eszközök alkalmazásának céljával össze nem függő adatot,
- mindazon személyes adatot, amelyre a büntetőeljárás céljából nincs szükség, és
- az előkészítő eljárás megszüntetése esetén beszerzett adatok kivételével azon adatot, amelyet a büntetőeljárásban bizonyítékként nem lehet felhasználni.

Ha a leplezett eszközök alkalmazását nem maga a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv hajtotta végre, a határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen a leplezett

eszközök alkalmazásának eredményét tartalmazó *adathordozó, irat vagy annak kivonata a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szervhez megérkezett*. Ezzel biztosítható az adatok kiértékelésére megfelelő határidő és elkerülhető a készletező adatgyűjtés.

A leplezett eszközök alkalmazása során megszerzett adatok bizalmassága

A törvény indokolása szerint a leplezett eszközök alkalmazása során megszerzett adatok bizalmassága a büntetőeljárás kezdeti szakaszának nyilvánvaló és elfogadott érdeke.

A törvény ennek biztosítása érdekében rendelkezik arról, hogy a *leplezett eszközök alkalmazásának engedélyezése, végrehajtása, illetve az annak eredményeként keletkezett adatok felhasználása* során gondoskodni kell arról, hogy az intézkedések és az adatok bizalmassága megőrizhető legyen, a leplezett eszközök alkalmazásáról az illetéktelen személyek ne szerezzenek tudomást. E cél érdekében a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szervek, illetve a bíróság az ügyiratok nyilvánosságának korlátozására tehet intézkedéseket, vagy ha annak feltételei fennállnak, a leplezett eszközök alkalmazásával összefüggő adatokat a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározott szabályok szerint minősített adatként védhetik.

A bizalmassági követelmény érvényesítéséért az ügyben eljáró leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv, ügyészség és bíróság felelős.

Ha a leplezett eszköz alkalmazásával kapcsolatos adatokat a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározott szabályok szerint minősítette, a *törvény szerinti felülvizsgálatot a leplezett eszköz alkalmazásának megszüntetését követően haladéktalanul, azután kétévente* el kell végezni.

Ha a leplezett eszköz alkalmazásával kapcsolatos adatokat a büntetőeljárásban minősített adatként kezelik, a *bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság kezdeményezheti a minősítés felülvizsgálatát vagy felülbírálatát*.

A leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett ügyiratok kezelése

Az alkalmazó szerv a leplezett eszköz *alkalmazásának előkészítésével, elrendelésével, végrehajtásával kapcsolatos valamennyi ügyiratot az eljárás ügyirataitól elkülönítetten kezel*. Az *elkülönített ügyiratrészen egyértelműen fel kell tüntetni az elkülönített kezelés tényét*. Ezt megfelelően kell alkalmazni abban az esetben is, ha a leplezett eszköz alkalmazásával összefüggő adatoknak a minősített adatok védelméről szóló törvény szerinti minősítését rendelték el.

Az *elkülönített ügyiratkezelés az ügyészség ezzel kapcsolatos rendelkezéséig vagy a leplezett eszközök alkalmazásának befejezéséig tarthat*.

Az *elkülönített ügyiratkezelés megszüntetését követően az eljárás ügyiratai közé kell helyezni a leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett bizonyítási eszközöket*, így különösen a technikai eszközzel rögzített adatokat, és a leplezett eszközök *alkalmazására vonatkozó engedélyt*.

A leplezett eszközök *előkészítésével, elrendelésével, végrehajtásával kapcsolatos* egyéb ügyiratokat – az ügyészség eltérő rendelkezése hiányában – ezt követően is elkülönítetten kell kezelni.

Amennyiben a büntetőeljárás elrendelését a büntetőeljárás megindulását megelőzően folytatott titkos információgyűjtés alapján kezdeményezték, és az eljárás elrendelésekor a titkos információgyűjtés folytatásaként leplezett eszközök alkalmazását rendelik el, a titkos információgyűjtés – *kezdeményezése során megküldött* – előzményi ügyiratait a fenti eljárásrendnek megfelelően a leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett ügyiratokkal együtt kell kezelni.

A leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett bizonyítási eszközöket, illetve iratokat az alkalmazás befejezéséig kizárólag

- a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv azon tagja,
 - az az ügyész, ügyészségi vezető, illetve
 - az a bíró, bírósági vezető
- ismerheti meg, aki a leplezett eszköz alkalmazásával összefüggésben eljár.

Az így keletkezett bizonyítási eszközöket, illetve iratokat az alkalmazás befejezéséig, törvényben meghatározott feladatai ellátása érdekében

- más bíróság, ügyészség vagy más leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv,
- a leplezett eszközök végrehajtásában való közreműködésre kijelölt rendőri szerv, illetve
- nemzetbiztonsági szolgálat is megismerheti.

A fedett nyomozó alkalmazása eredményének bizonyítékként történő felhasználása során minden szükséges intézkedést meg kell tenni a fedett nyomozó kilétének titokban maradása és biztonsága érdekében.

Fedett nyomozó alkalmazása esetén az ügyészség a fedett nyomozó alkalmazásával kapcsolatos *ügyiratok zárt kezelését rendelheti el*, ha

- az ügyészség a fedett nyomozó alkalmazásának eredményét bizonyítékként nem kívánja felhasználni, és
- a fedett nyomozó alkalmazása tényének ismertté válása a fedett nyomozó életét, testi épségét, személyes szabadságát közvetlenül veszélyeztetné.

A fedett nyomozó alkalmazásának eredménye bizonyítékként nem használható fel, és az ügyiratok zárt kezelése az ügyészség engedélye nélkül nem szüntethető meg.

Tájékoztatási kötelezettség

Ha más büntetőeljárás eredményességét, illetve az ügyészségről szóló törvény, a rendőrségről szóló törvény, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény vagy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény alapján végzett titkos információgyűjtés érdekét nem veszélyezteti, a bírói engedélyben szereplő érintett személyt a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának a tényéről tájékoztatni kell

- az előkészítő eljárás befejezését követően, ha nyomozás nem indult, vagy
- a nyomozás befejezését követően, ha gyanúsított kihallgatás vagy vele szemben vádemelés nem történt.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásával összefüggő más adatról az érintett személy nem tájékoztatható. Az ilyen adatra vonatkozó tájékoztatás iránti kérelem teljesítését írásban, a törvényi rendelkezésre hivatkozva kell megtagadni.

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredménye

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredménye főszabályként annak a bűncselekménynek a bizonyítására és azzal az érintett személlyel szemben használható fel, amely miatt és akivel szemben az alkalmazást a bíróság engedélyezte.

Kiterjesztés lehetősége

Akivel szemben meghatározott bűncselekményre bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazását a bíróság engedélyezte, *annak eredménye olyan bűncselekmény bizonyítására is* felhasználható, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg, feltéve, hogy az eszköz alkalmazásának e törvényben meghatározott feltételei ez utóbbi bűncselekmény tekintetében is fennállnak.

Annak a bűncselekménynek a bizonyítására, amely miatt a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazását a bíróság engedélyezte, az alkalmazás eredménye *minden elkövetővel szemben felhasználható*.

Az eredmény akkor használható fel, ha a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának *megszüntetését követően harminc napon belül* az engedélyben meg nem jelölt személy, illetve bűncselekmény vonatkozásában az *előkészítő eljárás vagy a nyomozás megindításáról rendelkezik*, illetve azt *kezdeményezi*. Erről a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a leplezett eszközt engedélyező bíróságot az ügyészség útján tájékoztatja.

Ha a leplezett eszközök alkalmazását nem maga a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv hajtotta végre, a határidőt attól a naptól kell számítani, amikor a leplezett eszköz alkalmazásának a felhasználni kívánt eredményét tartalmazó adathordozó, irat vagy annak kivonata a leplezett eszköz alkalmazására feljogosított szervhez megérkezett.

A kiterjesztés korlátja

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredménye *az engedélyben meg nem jelölt személynek az engedélyben meg nem jelölt bűncselekménye vonatkozásában kizárólag* a más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmények; az emberrablás; az öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő, a Btk. XXIV. Fejezete

szerinti állam elleni bűncselekmény; a terrorcselekmény; a terrorizmus finanszírozása vagy a szándékosan elkövetett közveszély okozása bizonyítására használható fel, ha

- az eszköz alkalmazásának a törvényben meghatározott egyéb *feltételei fennállnak*;
- a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv a büntetőeljárásban felhasználni kívánt *adat megszerzését követően nyolc napon belül* az engedélyben meg nem jelölt személynek az engedélyben meg nem jelölt bűncselekménye vonatkozásában az előkészítő eljárás vagy a nyomozás *megindításáról rendelkezik, illetve azt kezdeményezi; és*
- a bíróság engedélyezi az engedélyben meg nem jelölt személynek az engedélyben meg nem jelölt bűncselekménye vonatkozásában a leplezett eszköz alkalmazása eredményének a felhasználását.

A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az előkészítő eljárás vagy nyomozás megindítását követő három munkanapon belül kezdeményezi az ügyészségnél a leplezett eszköz alkalmazása eredménye felhasználásának az engedélyezését. Az ügyészség a kezdeményezéstől számított hetvenkét órán belül indítványozza a bíróságnál a leplezett eszköz alkalmazása eredménye felhasználásának az engedélyezését.

A bíróság az indítvány benyújtásától számított *hetvenkét órán belül dönt.*

A bíróság akkor engedélyezi az engedélyben meg nem jelölt személynek az engedélyben meg nem jelölt bűncselekménye vonatkozásában a leplezett eszköz alkalmazása eredményének a felhasználását, ha a leplezett eszköz alkalmazása, illetve annak eredménye megfelel a törvény feltételeinek, és a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv, valamint az ügyészség eljárása is megfelel annak.